

Utbildningsnämnden

Yttrande över remiss om en ANDT-strategi 2017-2020

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden antar utbildningsenhetens förslag till yttrande (bilaga 1).

Sammanfattning

Utbildningsenhetens bedömning är att ANDT-strategin tydligare behöver avspegla såväl de rådande styrprinciperna i Nacka som förskolans och skolans uppdrag. Det är av stor vikt för att strategin ska vara förenlig med strävan att verksamheterna ska ges goda förutsättningar att hålla hög kvalitet. Det är också viktigt för att syftet med ANDT-strategin ska kunna uppfyllas.

Det är mot denna bakgrund som utbildningsenheten föreslår att utbildningsnämnden i sitt yttrande framför:

- att den i remissen föreslagna formuleringen av delmål 2.1 bör ersättas med följande formulering: ”Information till skolor och huvudmän om vart i kommunen de kan vända sig för stöd i ANDT-arbetet ska finnas lätt tillgänglig”.
- Att det i remissen föreslagna ansvaret för utbildningsnämnden i punkterna 2.2-2.6, 3.1, 3.3 och 5.1-5.2 bör strykas.

Ärendet

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott har beslutat att remittera förslaget till alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksstrategi (ANDT-strategi) för 2017-2020 (bilaga 2) till bland annat utbildningsnämnden för att få synpunkter på de prioriterade målområdena i strategin och ansvaret för dessa.

Målsättningen med förslaget till en ny ANDT-strategi, som tar vid när den nu gällande strategin löper ut vid årsskiftet, är att fortsätta stödja och utveckla ett hållbart, strukturerat och målinriktat drogförebyggande arbete i Nacka kommun.



Strategin utgår från de sju målområden med inriktning och prioriteringar för samhällets insatser, som riksdagen har beslutat. Av dessa sju målområden berörs kommunen, enligt den föreslagna strategin, av sex stycken.

Den sociala kvalitetsenheten i Nacka har det övergripande ansvaret för utveckling, uppföljning och samordning av kommunens insatser. Ansvariga verksamheter och ansvarig nämnd ska i samband med verksamhetsberättelser rapportera hur de arbetat med frågan.

Utbildningsnämndens ansvar i ANDT-strategin

I den nu gällande strategin anges utbildningsnämndens ansvar på följande sätt:

Inom kommunens ansvarsområde (punkt 3d) ”En hälsofrämjande skola” är utbildningsnämnden ansvarig nämnd för Nacka kommuns prioriterade målområde ”Stödja och stimulera skolorna med att arbeta med ANDT-frågan”.

I det remitterade förslaget till ANDT-strategi för 2017-2020 föreslås inte en motsvarande punkt som idag, utan totalt 11 kommunala delmål, för vilka utbildningsnämnden ska ansvara, ofta tillsammans med andra nämnder som exempelvis social- och fritidsnämnden (se bilaga 2).

Utbildningsenhetens bedömning

Det är positivt att en översyn regelbundet görs av ANDT-strategin. En väl fungerande strategi skulle kunna bidra till en effektivare samverkan inom kommunen och därmed till bättre förutsättningar att uppfylla syftet med kommunens ANDT-arbete.

För att kommunens ANDT-arbete ska vara effektivt är det dock viktigt att utformningen av strategin anpassas utifrån den styrmodell som gäller i Nacka kommun för olika verksamheter och utifrån de olika verksamheternas uppdrag. Det är också viktigt att en ANDT-strategi som omfattar förskola och skola är formulerad på ett sätt som ger en rimlig balans mellan verksamheternas fokus på ANDT-arbete i relation till allt övrigt i deras uppdrag som ska klaras.

ANDT-strategin behöver tydligare avspeglade såväl de rådande styrprinciperna i Nacka som förskolans och skolans uppdrag. Även ansvarsfördelningen mellan nämnderna i Nacka behöver avspeglas. Detta bedömer utbildningsenheten är av stor vikt för att strategin ska vara förenlig med strävan att verksamheterna ska ges goda förutsättningar att hålla hög kvalitet. Det är också viktigt för att syftet med ANDT-strategin ska kunna uppfyllas.

Utbildningsenhetens bedömning är att yttrandet bör innehålla en kort redogörelse för hur styrmodellen för förskolor och skolor i Nacka, det vill säga att produktionsansvaret är franskört ansvaret för finansiering, uppföljning och utvärdering. Det är varje verksamhets



huvudman (Välfärd skola för de kommunala skolorna och förskolorna i Nacka) som ansvarar för verksamheterna och för anställning av personal, medan utbildningsnämnden ansvarar för finansiering, uppföljning och utvärdering. Utbildningsnämnden riktar sig på samma sätt till alla verksamheter, oavsett om huvudmannen är kommunal eller fristående. Vuxenutbildningen är inte utbildningsnämndens ansvar.

När det gäller skolans verksamhet, så finns ett omfattande uppdrag preciserat i ett nationellt regelverk som omfattar läro- och kursplaner, skollagen, förordningar och föreskrifter. I detta uppdrag finns ett förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak tydligt angivet i form av ett antal kunskapskrav i olika ämnen samt som ett ämnesövergripande tema som varje rektor ansvarar för. Elevhälsan arbetar också med detta område. Skollagen anger också att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Kommunala uppgifter som läggs på förskolan och skolan utöver det redan mycket omfattande uppdraget som finns från nationell nivå riskerar att ge sämre förutsättningar för verksamheterna att vara effektiva och hålla en hög kvalitet i utbildningen. Utbildningsnämndens mål och fokusområden för förskolor och skolor i Nacka är därför få och i linje med det uppdrag verksamheterna har från nationell nivå. Här avviker den föreslagna ANDT-strategin markant genom att ange 11 nya delmål för förskola och skola. Det skulle innebära fler delmål för verksamheterna enbart för ANDT-arbetet än vad det finns sammantaget inom utbildningsnämndens hela ansvarsområde.

Den föreslagna strategin innehåller också delmål som kraftigt avviker från förskolors och skolors ansvarsområden enligt de nationella styrdokumenterna. Ett exempel på detta är delmålet 1.3 som syftar till att minska tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak genom bland annat brottsförebyggande arbete.

Eftersom vuxenutbildningen inte ingår inom utbildningsnämndens ansvarsområde är det föreslagna delmålet 2.3: ”Vuxna och barn har kunskap om risker med ANDT”, som bland annat utbildningsnämnden föreslås svara för, otydligt.

Styrningen av förskolor och skolor bygger i Nacka på en hög tillit till de professionella i verksamheterna, samtidigt som utbildningsnämnden i uppföljning och utvärdering ställer höga förväntningar på en god kvalitet. Mot bakgrund av detta och med hänsyn taget till att ANDT-arbete, som framgår ovan, finns tydligt angivet i läro- och kursplaner, ser inte utbildningsnämnden att det är ändamålsenligt att formulera ett särskilt kommunalt delmål så som föreslås i strategins punkt 2.1: ”Det pågår ett ANDT-arbete i skolorna i samverkan med berörda aktörer.”

Skolans ANDT-arbete utförs av lärare, elevhälsa och rektorer i verksamheterna, med stöd av huvudmannen, i enlighet med skolans läro- och kursplaner. Det är viktigt att skolorna i det arbetet får det stöd de behöver från exempelvis social- och äldrenämnden, som i så hög



grad arbetar med frågorna. Det kan handla såväl om generellt stöd, som stöd till enskilda skolor och huvudmän. Här skulle utbildningsnämnden inom ramen för sitt ansvar kunna bidra med information till skolor och deras huvudmän om vart i kommunen de kan vända sig för att erhålla sådant stöd. Den i remissen föreslagna formuleringen av delmål 2.1 kan lämpligen ersättas med en formulering som återspeglar detta, exempelvis på följande sätt: ”Information till skolor och huvudmän om vart i kommunen de kan vända sig för stöd i ANDT-arbetet ska finnas lätt tillgänglig”.

Mot denna bakgrund föreslår utbildningsenheten att det föreslagna delmållets formulering i 2.1 bör omformuleras och att utbildningsnämndens ansvar när det gäller delmålen 2.2-2.6, 3.1, 3.3 och 5.1-5.2 bör strykas.

Ekonomiska konsekvenser

Genomförande av utbildningsenhetens förslag till yttrande har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Genomförande av utbildningsenhetens förslag till yttrande bedöms vara positivt för barn genom att det kan bidra såväl till att förskolor och skolor ges goda förutsättningar att klara sitt uppdrag som till att syftet med en ANDT-strategi får bättre förutsättningar att uppnå avsedda resultat.

Bilagor

Bilaga 1: Förslag till yttrande från utbildningsnämnden

Bilaga 2: Det remitterade förslaget till ANDT-strategi 2017-2020

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten

Lotta Valentin
Enhetschef
Utbildningsenheten